

GUTENBERG

Helsingin Kirjainpääntäjien yhdistyksen ulosantama — Utgifven af Typografernes förening i Helsingfors

Helsingfors, Helsingfors Central-tryckeri, 1895

III vuosik. N:o 6 * 1895 III ärg.	Tilauhinta: — Prenumerationspris: Koko vuosikerta Helt år Postim. siihen luettuna. — Postportot inber.	Toimitus: — Redaktion: K. I. Forsman — J. A. Snell (Ansvarig — Vastaava)	Ilmoitushinta: — Annonpris: Petiiti-riviltä. Per petitrad.	Maaliskuu 31 Mars
---	---	--	--	-------------------------

Gutenbergs prenumeranter

anmodas om prenumerationsafgiftens erläggande för 1:sta kvartalet. Namnen på städerna publiceras i den ordning afgifterna inflyta.

Prenumerationsafgifter ha influtit från Fredrikshamn, Sordavala, Raumo, Ekenäs, B. Lantto i Stockholm samt från Hangö.

O. Lindstedt.

Adress: Helsingfors Centraltryckeri.

Gutenbergin tilaajat!

Tilauksmaksu neljännesvuodelta nyt suoritettava! Lehdessä julaistaan kaupunkien nimet siinä järjestyksessä kuin tilausrahat saapuvat.

Tilauksmaksuja on saapunut Haminasta, Sortavalasta, Raumalta, Tammisaaresta, B. Lantolta Tukholmassa sekä Hangosta.

O. Lindstedt.

Osote: Helsingin Sentraalikirjapaino.

Työhön kykenemättömään kirjaltajaan eläkkeensaanti.

»Typografitidning», puhuessaan viime numerossaan Suomen Kirjainpääntäjien apurahastosta, mainitsee sitä ikävää seikkaa, ettei iäkkäiden kirjaltajain eläkkeensaanti voi tulla kysymykseen, kuten main. rahaston säännöt lupaavat, ja kehoittaa jonkun suuremman juhlaillisuuden toimeenpanemisella enentämään sen varoja. Yhdyimme täydellisesti lehden tekemään ehdotukseen. Jo senkin tähden että säännöt lupaavat eläkettä, on välttämätöntä että rahastoa kartutetaan niin paljon että se tulee mahdolliseksi. Kun kerran on lupaus tehty, on se myöskin pidettävä pyhänä, maksakoonpa se sitte suuriakin ponnistuksia. Apurahastoa ei olekaan muistaaksemme kymmenkuntaan vuoteen yhteisillä voimilla autettu, niin että jo sekin manaa ryhtymään johonkin rahastoa tuntuvammin lisäävään toimenpiteeseen.

Äter igen vaskningsfrågan.

Att tillstå sanningen är det i anledning af Kalles bref i Typografitidningens senaste utkomna nummer, som vi upptaga denna fråga. Det skall kanske synas barnsligt att göra detta, då nämnda bref endast är skämt och borde således betraktas som sådant, men det är också erkänt, att under skämtet kan dölja sig allvar, hvilket kan träffa säkrare än själva den ordnara tonen. Den till brevet hörande illustrationen framställde sättarnas pockande på bekvämlighet och anlag för herre-later, så hafva åtminstone vi uppfattat witsen. Men det är ej dit vi vilja komma. Vår mening är att söka belysa frågan från sättarnas synpunkt, men skola därvid äfven taga hänsyn till maskinmästarnes uttalanden i frågan.

På ett finare arbete utgallas vid revisionsläsningen alla sönderiga stilar, utom att de fel rättas, som förut undgått sättarens eller korrekturläsarens uppmärksamhet, ja t. o. m. ord-brytningar blifva stundom korrigerade i reviderarket. Korrigeringsarbetet i prässen är försvåradt genom att satsen är svåråtkomlig, isynnerhet är detta fallet med den del af satsen som ligger på fundamentets baksida, och där uppdragsvalsarne hindra ålens ändamålsenliga manövrering. Ljusstrålarne framtränga äfven svagt till den bakre sidan af formen, emedan en lampa ej kan placeras så nära som nödvändigt vore för att tillfredsställande kunna belysa satsen, och sättaren sticker därför ofta af misstag sönder en och annan stil, då han med ålspetsen famlar efter de anmärkta felen. Detta är allt saker som hvarje sättare erfarit och känner till.

En ovaskad form försvårar ytterligare korrigeringsarbetet i prässen, ty de svarta typerna äro svårare att urskilja från hvarandra än de rengjorda. Af denna sistnämnda orsak vore det en hjälp åt sättaren om formen vore vaskad, då han skall värkställa korrigeringen i prässen.

Från maskinmästarnes sida har den invändning häremot blifvit gjord, att fundamentet för det första tar skada genom rost om formarne vaskas i prässen, och för det andra att valsarne blifva förstörda emedan formarne ej hinna torka tillräckligt innan tryckningen vidtager. Hvad det första påståendet beträffar, kan det ej vara så värt farligt med, och vi tro ej att fundamentet angripes af rost, om med detta förfares såsom sig bör. Joh. Gabr. Nordin — hvilken sakkännedom vi här vilja citera — säger: — — — »Innan formen lägges i präss, afsopas och torkas fundamentet väl, så att det är fritt från smulor och dam, litet olja gjutes därpå och igrindes med en lapp, för att skydda det mot rost. Formen vaskas, så att från korrekturafdragen kvarstående färg väl aflägsnas.» — — — Och vidare: — — — om revideringen varat så länge, att färgen å formen hunnit torka, denna vaskas bort.» — — — Här af framgår tydligt att vaskning på prässfundamentet kan försiggå. När formen åter försiktigt gnides med en helt litet i lut doppad borste och öfverrullas med en i vatten fuktad pappersstoppe samt därefter afklappas med en torr dylik, behöfver man hvarken frukta för att stilen occiderar eller att formarne i vanlig värmegrad ej skulle vara fullkomligt torra till tryckning efter 15—20 minuter, hvaremot till ett ordentligt arbetes revisionsläsning och korrigerig åtgå minst en half timme.

Som tillägg till ofvanstående kunna vi omnämna att äfven här i Helsingfors finnas tryckerier, där formarne vaskas före prässrevideringen, och när detta går an på ett tryckeri, hvarför går det då också ej på ett annat? Det är kanske den lyckliga omständigheten att sättarne och maskinmästarnes ej i sådana tryckerier kommit i gräl om formvaskningen, utan man rättar sig efter hvarandra och arbetet göres på det sätt som för tillfället är det mest praktiska.

Gärna medgifva vi att tillfällen förekomma, då formvaskning före revideringen skulle för-

dröja ett brådskande arbete, men vid sådana arbeten äro ej heller revisionerna svåra, och man bör naturligtvis då göra hvad göras kan för arbetets gång.

Kirjekortti Waasasta.

18²⁵/₃ 95.

Suuria muutoksia ei täällä ole tapahtunut sitte kun viime Waasankirje julaistiin Gutenbergissa. Äskettäin on kuitenkin pieniä sellaisia tapahtunut ja toisia odotetaan sillä, sen parempi, nuo muutokset ovat parempaan päin.

Alotan parannusten alkuun panijasta, kauvan varrotusta ammätintarkastajasta tai oikeemmin hänen täällä käynnistään. Niin, hän tuli kuin »varas yöllä». Faktorin sanain mukaan ei oltu tietty »puhdistaa häntä varten», ja se täytyy tunnustaa, tarkkaan hän katseli paikat. Rupeamatta tässä tarkemmin kertomaan yksityisseikkoja, mainitsen niinkun huvin vuoksi että hra Unggrén neuvoi häntä menemään työmiesten koteihin ja kapakoihin saadakseen nähdä »kuinka siellä on puhdasta». Voinen kuitenkin mainita että jokaisen työmiehen, ainakin kirjaltajain, köyhinkin koti on paljon edellä Unggrénin kirjainpääntäjien puhtauteen ja järjestykseen tulee*.

Jo ennenkuin tarkastaja tulikaan kuuluvat Yhtiön painossa lakanneen käyttämästä saha-jauhoja kuivikkeena konehuoneen lattialla, joka tavallisesti on märkä avonaisesta, nurkkaan sijoitetusta motorista juoksevasta öljystä y. m. Eikä siellä sillä kertaa, vastoin tavallisuutta, kuulu olleen edes savuakaan, sillä työ oli jo lopetettu. Tätä painoa kuuluukin, jos saa uskoa faktori Heintzeä, olevan mahdoton pitää puhtaana; senkö vuoksi lie latomahuoneen lattia ollutkin pesemättä koko vuoden, kuten sikäläiset sanovat.

Tarkastajan käynnistä seurannut korjaus on ainakin se että viime mainitussa painossa pestiin akkunat ja kuuluvat pari kertaa kunnollisesti la'aseenkin — mutta: toivotaan!

Vaatimattomana edistyspyrintönä mainittakoon että täällä on kirjaltajain keskuudessa perustettu yhdistys, jonka säännöt läänin kuvernööri jo on vahvistanut. T. k. viimeisenä päivänä valitsee siis »Waasan kirjaltajayhdistys» virkailijansa ja kuuluu pa toimeenpanevan keskinäisen illanvieton.

Yhdyselämän oireeksi sopinee sanoa hiilikilpailuakin, josta lähemmin uutisessa, ja yhteisiä retkiä, joita melkein joka sunnuntai on tehty Sundomiin y. m. Toiste enemmän!

Eljas.

* Ehkä tarkoittaa hra U. oloja siihen aikaan jolloin hän itse oli vain työmies; kuinkas hän muuten niin kokeneesti puhuisi kapakoista. Lat. muist.

Är det rätt handladt?

Litet hvar har med förvåning betraktat det sätt, på hvilket en del landsortstypografer och dito föreningar, hvilka äga reshjälpskassar, fattat ändamålet med vår numera grundade allmänna, hela landet omfattande reshjälpskassa.

Så har det redan hänt, att, efter det den allmänna kassans grundats och typografer i

landsortsstäder anslutit sig som filialer till densamma, desse det oaktadt själfva bestämma öfver och använda sina gamla kassor huru de för godt finna, fastän detta förfarande står i strid mot gällande stadganden. Det torde äfven vara solklart att de medel som finnas hos filialerna i landsorten, själfallet tillhöra den gemensamma kassan och kunna således icke användas på annat sätt än hvad stadgarna föreskrifva.

I § 5 heter det nämligen: »Förvaltningen handhafves af Centralbestyrelsen, som är ansvarig för från afdelningarna insända medel. Centralstyrelsen är skyldig att deponera för tillfället obehöfliga medel räntebärande i säker bank.»

Och i § 6: »Hvarje afdelnings angelägenheter handhafves af en solidariskt ansvarig styrelse, bestående af minst tre ledamöter: förvaltare och två revisorer, hvilka väljas för ett år i sänder.»

I § 8 heter det: »Bestyrkt utdrag ur afdelnings räkenskaper jämte verifikationer insändas till Centralafdelningens styrelse senast den 20 januari och 20 juli hvarje år.»

I § 9 mom. a): »Afdelnings ej behöfliga medel insändas på anfordran till Centralafdelningens styrelse.»

Samma § mom. b): »Om brist i afdelning uppstår, rekvrireras medel från Centralafdelningens styrelse, hvarvid bestyrkt utdrag ur räkenskaper skall åtfölja rekvisitionen.»

§ 12 mom. a): »Till reseunderstöd är endast den berättigad, som under kondition inbetalt fastställda afgifter till kassan i 6 månader, hvaraf minst 3 måste vara på hvarandra följande.»

Det anförda torde vara nog på det en hvar må kunna inse huru med kassan förfaras skall, ty det kan väl knappast komma ifråga, att Helsingfors centralafdelning ensam skall samla kassa för underhåll af hela landets resande typografer.

E. W.

Red:s anmärkning. Inbetalningarna till Finska Typografernes Reshjälpskassa vidtogo från början af innevarande år. Att den allmänna reshjälpskassan skulle hafva någon slags arfsrätt till landsortsföreningarnas gamla reshjälpskassor, sedan dessa kassors innehavare anslutit sig till Finska Typografernes Reshjälpskassa, framgår ej ur stadgarne. Det är endast de medel, hvilka inflyta från och med detta års början, hvilka Centralityrelsen har att bestämma öfver och förvalta. Och anse vi således ej att något brott emot stadgarne blifvit begånget af de landsortsfilialer, hvilka beslutit använda sina gamla reshjälpskassor för andra ändamål. Men vi tillstå äfven att man dock väntat större intresse för detta första steg till ett finskt typografförbund, än dessa landsortsafdelningar bevisat. Helsingfors' typografer ha ej ens haft en aflägsen tanke på att använda sin gamla reshjälpskassas medel, hvilka uppgå till öfver 500 mark, till andra ändamål än den allmänna reshjälpskassan, och gärna hade då äfven landsortsfilialerna med sina till några tiotal mark uppgående gamla kassor kunnat följa hufvudstadstypografernes exempel och göra på samma sätt som dessa.

Kirje Porista.

II.

Koska viime kirjeessäni lupasin muistaa oman äänenkannattajamme palstoja muutamilla riveillä, tahdon sen nyt tehdä. Viime kerralla kyllä jo mainitsin täkäläisistä painoista vähäsen, vaan jos arvoisa toimitus suvaitsee, niin tekisin niihin vielä pieniä katsauksia.

Samassa järjestyksessä kuin viime kerrallakin tahdon tarttua niihin käsiksi, ja koska viime kerralla puhuin vaan noin yleisesti, niin toivon nyt saavani antaa vähän tarkempia tietoja.

Vanhalle kunnia, kuten sanotaan, ja niin minäkin, ja asetan »Satakunnan» kirjapainon ensiksi puheenalaiseksi. Painossa työskentelee tätä nykyä 5 taituria, 4 oppilasta sekä 2 painajaa, joista vanhin on samalla faktorina.

Hyvin ikävältä tuntuu mainita, että tässä painossa sanomalehtilatojat ovat vielä ahneudessaan riistäneet leivän puutteelliselta ammattiveriltaan. Ne ovat nimittäin ylityökseen yhteisesti ottaneet erään romaanin, jota ilmestyy 3 arkkia kahdessa viikossa.* Hyvin olisi heidän kyllä sopinut tyytyä siihen mitä sanomalehdessä saavat tehdä, kun saavat 3 yötä viikossa valvoa, eikä palkkojakaan ole moittimista. Kunniaksi tahdon tälle painolle mainita, että ainoastaan 1 latoja (sanoo yksi) on asian paremmin käsittänyt, eikä ole yhtynyt siihen rasittavaan ja itsensä turmelevaiseen ylityöhön.

Sivumennen olkoon mainittu, että nämä samat herrat eivät myöskään ole juuri hyviä auttamaan matkustavaa ammattiveriaan, sillä kuten olen kuullut, niin kyllä ainakin joku juoksee pakoon, jos ei useampi, kun sinne tulee joku toveri pyytämään apua. En tahdo tällä kertaa saada heitä »riskeeraavaisiksi», olen vaan maininnut tämän, jotta lukijat nyt ensinnäkin tulevat tietämään tästä »Sentraalipainosta» vähäsen, mitä koskee sen väestöä.

Koska minua on pyydetty oikaisemaan viime Purin kirjettä, niin teen sen, vaikk'en katso siitä juuri hyötyä olevan. Ensinnäkin, että Bergbomin painossa ei sijaitse pikapainin toisessa latoushuoneessa, vaan että sillä on erityinen huone. Toiseksi, että Porilaisen kirjapainoa ei omista mikään yhtiö, vaan yksityinen henkilö.

Tahdon vielä ottaa puheeksi nuo kaksi viime mainittua painoa.

Bergbomin painossa työskentelee nykyään 7 taituria, 2 oppilasta ja 1 painaja. Tästä painosta en tahdo tällä kertaa enempää puhua, vaan jääköön se vastaisuuden varalle. Kyllä sieltäkin puheenainetta löytyisi. Vaan ei kaikkia hyvää yhdellä kertaa.

»Porilaisen» painosta täytyy sanoa että siellä latojat saavat olla melkein kuin orjia! Siinä painossa ei näy katsottavan sitä, mikä kohtuus on, vaan siellä on suoraan sanoen asetettu tinkityö, joka ei ole niinkään hauskaa. Painossa työskentelee nykyään 4 taituria, 3 oppilasta. Yksi taitureista hoitaa samalla painonkoneita sekä konttoritoimet. Sanomalehtimiehet, joita on 2 taituria ja 2 oppilasta, saavat joka sunnuntai olla työssä, joten ei niillä raukoilla ole lepoa ollenkaan, vaikka kyllä tarvitsisi olla, viikon raskaan työn perästä. Sunnuntai-työn voisi kyllä saada rajoitetuksi, ainakin vähimpään määrään, jos nimittäin lehden toimitus hankkisi painoon jo edellisenä päivänä ne käsikirjoitukset, jotka kyllä voisi hankkia, vaan niin ei ole asian laita, vaan saavat latojat luvan olla sunnuntaisinkin työssä.

Palkkaussuhteet tässä painossa myös ovat sellaiset, ettei niistä voi julkisuudessa puhua, vaan saa lukija niistä hyvän käsityksen erään täkäläisen painon isännän lauseesta, joka tuumii, että jos »Porilainen» kuolisi, niin saisi halvalla miehiä.

Tällä kertaa en tahdo enempää kirjoittaa Porin kirjapainoista, sillä luulen, ettei ne lukijaa tule huvittamaan. Ensi kerralla pyydän sitä-vastoin esiintuoda yhteispyrintömme ja muut toimmemme, jotka ovatkin niin mahtavat ja »ylös-rakentavaiset».

Siis näkemään!

Toimi.

* Tässäkin lehdessä on ainakin pari kertaa tästä kirjoitettu, kuinka täällä muissakin painoissa rasitetaan latojia liiallisella työllä, mutta kyllä tämä paino ainakin siinä suhteessa tekee poikkeuksen, koska työmiehet täällä itse ottavat enemmän työtä itselleen, ilman pakkoa, eikä heitä siis luultavasti ole liiallisella työllä rasitettu.

Sport.

»Hälsan är alt. Alt, alt är als intet, där intet hälsan är.» För oss typografer, som mer än de flesta äro utsatte för tärande kroppslidanden, gäller det att motarbeta smygande sjukdomar af alla krafter. Hvad är därför bättre än en med mätta afpassad sport i Guds fria natur?

Typ. Förenings lifaktiga Sportklubb har under denna vinter gjort många hurtiga mandater, och som ett glädjande bevis på att typograferne börjat inse nyttan af idrott, är det stora deltagandet som kommit Sportklubben och dess sträfvanden till del. Nyligen har klubben haft tre på hvarandra följande olika sporttävlingar, och det är för resultatet af dessa vi här skola redogöra.

Täfling i snabbskrinning

försiggick å skridskoklubbens bana den 17 mars. Vädet var ogynnsamt för täflingen i följd af den starka blåsten och den blida väderleken, som gjort isen för mjuk. Banans längd var 1,500 meter. I täflingen deltogo följande med angifvet record:

Hrr Liukkonen, 3 m. 11 ⁴/₅ s.; Ljungqvist, 3 m. 17 ²/₅ s.; Rosenqvist, H., 3 m. 36 ³/₅ s.; Wiberg, 3 m. 40 ²/₅ s.; Lindström, 3 m. 44 ⁴/₅ s.; Rosenqvist, F., 3 m. 58 ¹/₅ s.; Silverberg, 4 m. 10 s.; Nykänen, 4 m. 14 ²/₅ s.; Väst, 4 m. 20 ²/₅ s.; Lindefors, 4 m. 34 s.; Liljeström, 4 m. 37 s. och Lindroos, (fullföljde ej).

1:sta priset, förgyld silfvermedalj, tillföll O. Liukkonen.

2:dra priset, större silfvermedalj, tillföll E. Ljungqvist.

3:dje priset, mindre silfvermedalj, tillföll H. Rosenqvist.

Täfling i distansskidning.

Banans längd var omkr. 12 kilometer, och sträkte sig från Bergholmen vid Hafsgatan rundt Gråhara fyr tillbaka till startpunkten. Vädet på täflingsdagen, den 24 mars, var härligt och gymsamt, kanske skaren dock var litet för hård. Alla startade samtidigt.

Deltagare och record: Frosterus, 52 m. 44 s.; Watanen, 52 m. 45 s.; Silverberg, 55 m. 36 s.; Wiberg, 56 m. 14 s.; Rosenqvist, 56 m. 26 s.; Sarelius, 56 m. 30 s.; Packalén, 57 m. 51 s.; Itkonen, 58 m. 15 s.; Carlander, 59 m. 27 s.; Lindström, 1 t. 1 m. 43 s.; Lönnfors, 1 t. 1 m. 56 s.; Selenius, 1 t. 10 m. 1 s.; Antman, 1 t. 10 m. 39 s.; Karell, 1 t. 12 m. 18 s.; Krekelä, 1 t. 17 m. 10 s. och Österlund, 1 t. 17 m. 15 s.

1:sta priset, silfvermedalj och ett par skidor tillerkändes A. Frosterus.

2:dra priset, silfvermedalj och amerikanska värktyg tillerkändes A. Watanen.

3:dje priset, liten silfvermedalj och en fällknif tillerkändes G. Silverberg.

4:de priset, en fällflaska, erhöil A. Wiberg.

5:te priset, en fällknif, erhöil H. Rosenqvist.

Täfling i backåkning

försiggick äfven den 24 mars på Bärgholmen. Platsen var kanske litet olämpligt vald för ändamålet, emedan tillräcklig fart för språnget ej kunde erhållas af den låga backen i förhållande till sprängafsatsens höjd.

Deltagare i täflingen voro: hrr Rosenqvist, Eldman, Watanen, Wiberg, Itkonen, Granberg, Lundell, Liukkonen, Lindeberg och Nyman.

1:sta priset, stor silfvermedalj, togs af V. Lundell.

2:dra priset, mindre silfvermedalj togs af A. Nyman.

Glöm ej Invalidfonden!

Som prisdomare i samtliga täflingar fungerade klubbens bestyrelse, hrr O. Lindstedt, I. Kurvinen, A. Kosk, A. Itkonen, K. Hoimela, E. Mustonen och F. Ahlroos, hvilka förtjäna erkännade för de lyckade arrangemangerna till alla täflingarna. (I de täflingar där någon bestyrelsemedlem deltog, fick denne naturligtvis ej vara prisdomare.)

„Muuntamista”

Viime vuosina ovat useimmat kirjapainot pääkaupungissa ruvenneet itselleen valmistamaan Uuden vuoden onnentoivotus kortteja. Tätä tapaa ovat seuranneet muutamat maaseutu-kirjapainotkin, m. m. Backmanin kirjapainossa Kuopiossa on kolmena vuonna valmistettu onnentoivotus kortteja. Samaten on tänä vuonna Kuopion Uusi kirjapaino seurannut esimerkkiä ja painattanut oikein hienon hienoja kortteja, siten kai näyttääkseen kilpailijalleen O. W. Backmanille että osataan sitä meidänkin kirjapainossa painaa hienompia aksidenssitöitä. Kuten sanotti on »K. U. K.» valmistanut 3 eri lajia onnentoivotuskortteja. »K. U. K.» nimessä suomeksi ja ruotsiksi sekä Uuden Kuvalehden nimessä 1 laji suomeksi. Kortit ovat kummankinpuolin painettu. Raamit etenkin ja pohjapainokset näissä korteissa ovat moitteetomia, mutta kun tarkemmin käsittelee etusivua, huomaa painoksessa suuren eron. Tämä erotus painamisessa tekee sen vaikutuksen että tekeepä mieli katsoa uudelleen takasivua nähdäkseen missä tämä olisi painettu. Aivan oikein, seisoohan takasivulla (ei kuitenkaan Uuden Kuvalehden kortin) selvästi suurilla kirjaimilla painettuna, jotta sen sokeakin huomaisi: Kuopion Uusi kirjapaino. Tästä kaikesta tulee ajatelleeksi, että eiköhän lienee pientä jatkua eli Kuopiossa kuuluksi tullutta »muuntamista» käytetty, ja sitähän se onkin, sillä onhan takasivujen raamit painettu Saksassa. On varmaankin koetettu pimitää ammattimiehiä luulottelemalla että he kykenevät painamaan tämänlaisia aksidenssitöitä. Onhan se kyllä paikallaan että seurataan ulkomaalaisia aksidenssialalla siksi kun itse enemmän kehitymme. Vaan tämmöinen menettely, jota »K. U. K.» on käyttänyt, osottaa suurinta typeryyttä ammatissa, kun ei edes osata valmiiden raamiin laatia eli sommitella asianmukaista tekstiä, vaan on nähin kortteihin muokattu kaikkeen muuhun vaan ei sopivaan paikkaan posti- ja junienkulkua, sekä ylipäänsä ihan sopimattomia kirjaimia. — Kykeneväksi tunnettuna ammattimiehenä pitäisi »K. U. K:n» faktorin ja isännän, hra E. Vainion, toki sen verran käsittää että ei laskisi kirjapainosta ulos moista »muunnetua» työtä omalla painopaikalla. Toinen olisi asia jos painopaikka olisi jätetty pois ja annettu kunnia sille joka alkuperäisen työn on tehnyt.

Mitä taas tulee tänä vuonna Backmanin kirjapainossa painettuihin kortteihin, ovat ne niinkuin edellisinkin vuosina painetut siksi hyvin että erottaa etusivulta takasivunkin tekstin, tarvitsematta edes kääntää korttia.

Niko.

Uutisia. — Notiser.

Gutenberg utgår för närvarande i 459 exemplar. Samma månad år 1894 utgick »Gut.» i 409 exemplar. Upplagan har således detta år ökat med 50.

Gutenberg ilmestyy nykyään 459 kpleessa. Samalla aikaa viime vuonna oli painos 409 kpl. Lisäys siis 50.

Kirjanp. Yhd. kuukauskokous Maalisk. 24 p. Kokouksen avattua lausui yhdistyksen uusi puheenjohtaja J. A. Snell muutamia sanoja, toivoen että yhdistystyö tulevaisuudessa tuot-

taisi hyviä hedelmiä, johon yksimielisyys etupäässä on tarpeellinen.

Annettiin seuraavat tiedonannot:

että uusi toimikunta oli keskuudestaan virkailijoiksi valinnut: hra H. J. Forsström varapuheenjohtajaksi, E. Wahlstein siht., G. E. Ehnberg kasööriksi, K. Kalenius kirjastonhoit., K. Roine kalustonhoit. ja C. A. Bernström kontrollööriksi; että juhlatuomikuntaan oli valittu hrat V. Kumpu, J. Holmberg, E. Mustonen, K. Julin ja K. Sjöblom;

että järjestysvaliokuntaan oli valittu hrat V. Forsström, J. Lystinen, V. Brandt, A. Wickberg, J. Helander, A. Tötterman, A. Nyman, O. A. Nyman, J. V. Lindholm, F. F. Brander ja A. Karjalainen;

että yhd. jäseniksi oli hyväksytty hrat K. A. Fagerstedt, G. Silfverberg, K. Packalén ja M. Tenna;

että uudet jäsenet tästälähin saavat jäsenkorttinsa kuukauskokouksessa, sekä että äänestyksissä on jäsenkortti näytettävä;

että hra C. Schauman on yhdistykselle lahjoittanut taulun, Gutenbergin rintakuvan, joka kiitoksella pöytäkirjassa mainitaan.

Otettiin käsiteltäväksi Ammattiyhdistysten keskuskomitealta tullut kehoitus lausunnoksi panttilainauskysymyksessä. Kysymyksen alusti hra E. Wahlstein, joka huomautti sitä epäkohtaa että panttilainausliikettä meillä harjoitetaan yksityisliikkeenä ja liian suurilla korkomäärillä. Alustaja valaisi asiaa numeroilla täkäl. panttilainausyhtiön toiminnasta ja samanlaisten laitosten järjestyksestä ulkomailla sekä ehdotti että kokous lausuisi toivomuksena että panttilainausliike järjestettäisiin siten, että voittovarat tulisivat yleishyödyllisiin tarkoituksiin eikä liikettä pidettäisi yksityisenä elinkeinona sekä että lainaajan maksettava korkomäärä alennettaisiin mahdollisimman pieneksi, koska on toleennäytetty että se on suuresti rasittanut apua tarvitsevaa työväestöä. Hra Bernström luki kirjoituksen, jossa hän pääasiallisesti puolusti samaa kuin hra W. Kokous hyväksyi hra A. Meurmannin vastalauseen panttilainauskysymyksessä hra W:n ehdottamalla muutoksella.

Yhdistyksen omaisuuden arvomiehiksi valittiin hrat O. Lindstedt, F. F. V. Ahlroos ja J. A. Snell.

Tulevaan kuukauskokoukseen jätettiin seuraavat keskustelukysymykset:

Hra K. Hellgren: »Koska on tapahtunut että eroavia toimik. jäseniä on valittu kuluvan vuoden tilintarkastajiksi, kysytään: onko se soveliasta, koska hän siten tulee tarkastamaan omaa työtänsä 3—4 kuukauden ajalta.»

Hra E. Wahlstein: »Eikö yhdistyksen pitäisi alkaa aiotun suomenkielisen kirjapainotaidon käsikirjan ulosantoa, koska yhdistyksellä on rahasto sitä tarkoitusta varten?»

Hra K. J. Cajander: »Eikö olisi tarpeellista että vastedes vaadittaisiin takaussitoutumus yhdistyksen ravintoloitsijalta?»

Hra H. J. Forsström: »Eikö olisi syytä yhdistyksen eri rahastoja varten valita henkilöitä, joiden tulisi näitä varten kerätä rahoja ja muuten valvoa niiden etuja?»

Typografernes Förenings månadmöte den 24 mars. Sedan mötet förklarats öppnadt, yttrade föreningens nyvalde ordförande, hr J. A. Snell några ord, önskande att föreningsarbetet i den kommande tiden måtte bära goda frukter och framhöll särskildt att därtill vore enighet af största betydelse.

Därefter gjordes följande meddelanden: att den nyvalda bestyrelsen konstituerat sig på följ. sätt: hrr H. J. Forsström, viceordf., E. Wahlstein, sekreterare, G. E. Ehnberg, kassör, K. Kalenius, bibliotekarie, K. Roine, inventarieförvaltare och C. A. Bernström, kontrollör;

att till festbestyrelse utsetts hrr V. Kumpu, J. Holmberg, E. Mustonen, K. Julin och K. Sjöblom;

att till ordningsutskott utsetts hrr V. Forsström, J. Lystinen, V. Brandt, A. Wickberg, J. Helander, A. Tötterman, A. Nyman, O. A.

Nyman, J. V. Lindholm, F. F. Brander och A. Karjalainen;

att till medlemmar i föreningen godkänts hrr K. A. Fagerstedt, G. Silfverberg, K. Packalén och M. Tenna;

att nyinträdande medlemmar härefter böra infinna sig till månadmöte för erhållande af medlemkort, äfvensom att medlem som önskar deltaga i omröstning eller val bör förete medlemskort; samt

att hr C. Schauman skänkt åt föreningen en tafla, Gutenbergs bröstbild, hvilket med tacksamhet antecknades.

Upptogs så till behandling en af Fackafdelningarnes Centralkomité gjord anhållan om utlåtande i pantlånefrågan. Frågan refererades af hr E. Wahlstein, hvilken i ett längre andragande framhöll det orätta i att pantlånerörelsen härstädes bedrifves som privat affär och med alt för höga procentsatser. Ref. belyste sitt andragande med siffror hämtade ur pantbolagets värksamhet härstädes samt redogjorde i korthet för liknande inrättningars värksamhet utomlands, och föreslog *det mötet ville uttala som önskningsmål att pantlånerörelsen ordnas så, att vinstmedlen tillfölla allmännyttiga ändamål och icke betraktas som enskild näring, samt att procentsatserna för låntagarne blefve nedsatta till det minsta möjliga, emedan det har bevisats, att dessa värkat ytterst betungande på den hjälpbehöfvande arbetaren.* Hr Bernström uppläste därefter äfven ett skriftligt andragande af i hufvudsak samma innehåll som hr Wahlsteins referat. Mötet fattade sitt beslut i enlighet med en af hr Wahlstein citerad reservation i pantlånefrågan af hr A. Meurman, dock med af den förstnämde gjord förändring.

Vid värkstäldt val af 3:ne värderingsmän för föreningens inventarier, tillfölla de flesta rösterna hrr O. Lindstedt, F. V. Ahlroos och J. A. Snell.

Till förstkommande månadmöte inlämnades följande diskussionsfrågor:

Af hr K. Hellgren: »Då det har händt, att afgående styrelsemedlem valts till revisor för löpande år, så frågas: är han lämplig därtill, då han under sådana förhållanden kommer att kontrollera sitt eget arbete under 2—3 månaders tid af året?»

Af hr E. Wahlstein: »Bör ej föreningen påbörja utgifvandet af den påtänka handboken på finska språket i boktryckarkonst, då föreningen äger en fond för ändamålet?»

Af hr K. Cajander: »Vore det icke af nöden att borgesförbindelse hädanefter afforderades af föreningens restaurationsinnehafvare?»

Af hr H. J. Forsström: »Vore det icke skäl att för de i föreningens ägo befintliga fonderna invälja personer, hvilkas uppgift skulle blifva att insamla medel för desamma samt i öfrigt bevaka dessas intressen?»

Seppele kirjastonamanuensi B. O. Schaumanin haudalle päätettiin kokouksessa t. k. 29 p. laskettavaksi tiistaina Huhtik. 2 p. tapahtuvissa hautajaisissa. Sitä varten valittiin kolmimiehinen lähetystö, johon tulivat hrat J. A. Snell, O. Lindstedt ja J. A. Kosk.

En krans på afidne biblioteksamanuensen B. O. Schaumans graf skall Typ. Förening nedlägga vid jordfästningen den 2 april genom en tremanna deputation, hrr J. A. Snell, O. Lindstedt och J. A. Kosk.

Erottaa nykyisen ravintolanhoitajansa päätti Kirjanp. yhdistys t. k. 29 p. pitämässään kokouksessa. Uuden piti heti astua sijaan.

Att skilja restauratrisen från sin befattning beslöt Typ. föreningen på extra möte d. 29 dennes. Ny restaurationsföreståndare skulle omedelbart anskaffas.

Kilpaluistelun toimeenpani K. Y. Urheiluklubi sunnuntaina t. k. 17 p:nä luistinklubin radalla, joka hyväntahtoisesti oli tarkoitusta varten annettu.

Ilma oli hankala, kun oli jotenkin kova tuuli ja rata pehmeä ja muutamain paikoin vedessä

Radan pituus oli 1,500 metriä. Osanottajia oli 12 joista yksi lopetti kesken.

Ensi palkinnon, kullatun hopeamitalin, sai hra O. Liukkonen Tilgmannin painosta, 18 v. (3 m. 11 ⁴/₅ s.); toisen, ison hopeamitalin, hra E. Ljungqvist Hufvudstadsbl. painosta, 17 v. (3 m. 17 ²/₅ s.); kolmannen, pienen hopeamitalin, hra H. Rosenqvist Suom. kirj. Seuran painosta, 21 v. (3 m. 36 ³/₅ s.).

Tämä oli ensimmäinen urheiluklubin toimeenpanema luistinkilpailu.

Kirjanp. Yhd. Urheiluklubin hiihtokilpailut sekä pituushiihdossa että mäenlaskussa toimeenpantiin viime sunnuntai-aamuna.

Pituushiihtoon, joka tapahtui 12 kilometrin matkalla, otti osaa 16 kilpailijaa, joiden tuli hiihtää Merikadun edustalla olevan Kalliosaaren luota Gråharan ympäri ja takaisin lähtöpaikkaan. 1:sen palkinnon, suuremman hopeamitalin ja parin suosia, sai latoja A. Forsterus Suomal. kirjallisuuden seuran kirjapainosta (ennätys 52 min. 44 s.); 2:sen palk., suuren hopeamitalin ja amerikalaisia työkaluja, latoja A. Watanen Suomal. kirjall. seur. kirjapainosta (52 m. 45 s.); 3:nen palk., pienemmän hopeamitalin ja linkkuveitsen, latoja G. Silfverberg Saltzensteinin kirjapainosta (55 m. 36 s.); 4:nen palk., kenttäleilin, painaja A. Wiberg senaatin kirjapainosta (56 m. 14 s.) sekä 5:nen palk., linkkuveitsen, latoja H. Rosenqvist Suomal. kirjall. seur. kirjapainosta (56 m. 26 s.). Muut kilpailijat tulivat seuraavassa järjestyksessä: Sarelius (56 m. 50 s.), Packalén (57 m. 51 s.), Itkonen (58 m. 15 s.), Carlander (59 m. 27 s.), Lindström (1 t. 1 m. 43 s.), Lönnfors (1 t. 1 m. 56 s.), Selenius (1 t. 10 m. 1 s.), Antman (1 t. 10 m. 39 s.), Karell (1 t. 12 m. 18 s.), Krekelä (1 t. 17 m. 10 s.) ja Österlund (1 t. 17 m. 15 s.).

Keli oli hyvä, ilma herttaisen kaunis.

Mäenlaskukilpailussa, joka suoritettiin Kalliosaarella, sai 1:sen palk., hopeamitalin, V. Lundell Nya Pressenin kirjapainosta ja 2:sen palk., pienemmän hopeamitalin, A. Nyman Suomal. kirjall. seuran kirjapainosta.

Faktor Josef Sigell uppvaktades på Josefsgården af Typ. föreningens musikförening och sångkvartett.

Huvimatka Pietariin. Jos tarpeellinen määrä matkustajia ilmoittautuu Huhtikuun kuussa, aikoo Kirjanp. yhdistys Helluntaina toimeenpanna huvimatkan graafilliseen näyttelyyn Pietarissa. Kun matka edestakasin tulee olemaan vaan 18 mkaa hyttipaikoista ja 10 mkaa kannella, on luultavaa että matka saadaan toimeen, varsinkin kun näyttelyssä käynti kirjall. taitajille on suuresta arvosta.

Nimilistä huvimatkaa varten on esillä Kirjanp. yhd. huoneistossa, Wladimirink. 12.

Faktori Josef Sigelliä kävi Josefinpäivänä tervehtimässä Kirjanp. yhd. soitto- ja laulukunta.

Lustfärd till St Petersburg ämnar Typografernes Förening anställa under pingsthälgen, den 1, 2 och 3 juni. Priset för tur och retur är beräknadt till 18 mark i hytt och 10 mark för däckplats. Anteckningslista till lustfärden finnes tillgänglig å Typ. förenings lokal, Wladimirsgatan 12, och är det att hoppas det tillräckligt deltagare skola anteckna sig, isynnerhet som grafiska utställningen i kejserstaden då ännu är öppen.

Utlärde å Tidnings och Tryckeriaktiebolagets tryckeri blevo den 15 sistlidne mars sätareeleverna Tilda Holmberg och Algot Nyman.

Klubi-ilta oli yhdistyksen huoneistossa t. k. 24 p. Siinä esiintyi yhdistyksen nuorempi soitto-kunta kirjall. K. Sjöblomin johdolla, joka suurella innolla on sitä opettanut.

Klubbafton var arrangerad i föreningslokalen d. 24 mars. Föreningens unga musikförening spelade vid detta tillfälle under ledning af typografen K. Sjöblom, hvilken med mycken uppoffring och nit inöfvat musikkåren.

Föreningens musikkapell firade lördagen den 16 mars sin 14:de årsfest i Kajsaniemi

vårdshus. Kvällen tillbragtes på det angenämaste under musik, tal och kuplettsånger, samt förtärandet af sexa m. m. Musikföreningen består f. n. af 23 medlemmar, delade i en äldre och en yngre afdelning.

Yhdistyksen soitto-kunta vietti vuosijuhlaansa lauantaina t. k. 16 p:nä Kaisaniemen ravintolassa. Siihen kuuluu nykyään 23 jäsentä, vanhempi ja nuorempi osasto.

Beklagligt. I dessa dagar har det inträffat att ett fult bedrägeri, som en af Hufvudstadsbladets tidningssättare förehafat en längre tid, blifvit upptäkt. Bedrägeriet bestod uti att ifrågavarande sättare uppskref ett större antal rader än han värkligen hade satt, och ökade sålunda sina inkomster på sin principals bekostnad.

Ledsamt nog ha sådana fall som det här ofvan omnämnda en och annan gång förut blifvit begånna och kommit i dagen. De skyldige blifva vanligen straffade, men den skyldiges f. d. kamrater blifva efter en sådan händelse misstänkte och strängt kontrollerade, de må sedan vara de hederligaste människor.

Tampereen Kirjanpainajain yhdistyksen rahastojen tila 31 p:nä joulukuuta 1894.

Yhdistyksen rahasto.

Tuloja.	
Säästö vuodelta 1893	173: 94.
Jäsenmaksuja Aamul. kirjap.	128: —
» Tamp. Uutisen kirjap.	40: 50.
» Jansson & kumpp. kirjap.	5: 25.
Näytetaulusta	10: —
Juhlatoimikunnalta	16: —
Korkoa	2: 35.
Summa	376: 04.

Menoja.

Työv.-yhdistykselle vero v. 1893	80: —
» » 1894	60: —
Maaseutueaatterin kannatusyhd.	25: —
Juhlatoimikunta saanut	31: —
Edustajain matka	32: —
Matka-apua 25 työttömälle kirjall. taitajalle	102: —
Huvimatka-tappio	40: —
Pieniä menoja	2: —
Säästö v. 1895	4: 04.
Summa	376: 04.

Juhlatoimikunnan rahasto.

Tuloja.	
Säästö edelliseltä vuodelta	38: 02.
Iltamasta	22: 10.
Rahastonhoitajalta	71: —
Lainattu rahaa	20: —
Summa	151: 12.

Menoja.

Vuosijuhlusta	31: 75.
Laivaretken tappio	77: 65.
Perheiltamat y. m.	25: 70.
Rahastonhoitajalle	16: —
Rahaa kassassa	— 02.
Summa	151: 12.

Satunmaisten menojen rahasto.

Tuloja.	
Kerätty Aam. painossa	76: 75.
» Tamp. Uutisen painossa	42: 20.
» Jansson & kumpp.	8: 25.
Korkoa	2: —
Summa	129: 20.

Vasa typografförening. Medels resolution af den 9 dennes har guvernören i Vasa län fastställt stadgar för en typografisk förening i Vasa. V. T.

Jyväskylästä kirjoitetaan meille tämän kuun 10 p:nä: Viime kesänä lopetettiin täkäläisessä Keski-Suomen kirjapainossa työ kello 7 illalla, jonka me työmiehet kiitoksella mainitsimme. Talven tultua pidennettiin kuitenkin työaika, joten nykyään taasen tehdään klo 8:aan. — Saa nähdä kuinka ensi kesänä käynee.

Työtä on ollut tavallista runsaammin, että saa tehdä selkä hiessä, mutta palkka on sen sijaan kerrassaan kelvottoman vähäinen. —

Viime kesänä päästettiin kolme poikaa opista, joista yksi, joka nykyään taittaa sanomalehden, saa tuon suunnattoman suuren summan 60 markkaa kuukaudessa, ja toiset siitä alaspäin. Ennen on tässä painossa, maaseutuoloihin näh-

den, maksettu taitureille kohtuullinen palkka, mutta niinkuin näkyy, on palkat nykyään alennettu melkein puolta pienemmiksi.

Faktorin toimesta on siellä Helsingissä opin-käynyt ja kuulemma — hyvin tunnettu — painaja G. Svahn.

Hupaista olisi tietää aikooko mainittu herra, vähentämällä työmiesten palkat mitättömiksi, saada itselleen vanhuuden varaksi — eläkkeen; tai . . . —?

Tillfalliga utgiftsfonden.

Genom sparbössorna hafva i Februari influtit följande medel från nedanstående tryckerier:

	Fr.
Hufvudstadsbladets sättare	11: 55
Päivälehtis tryckeri	10: 33
Centraltryckeriet	9: 50
Uusi Suometars sättare	8: 30
Simeliä tryckeri	2: 60
Weilin & Göös tryckeri	2: 50
Pettersson & Cos tryckeri	1: 80
Senatens tryckeri	1: 22
F. Litt. Sällskapet tryckeri	1: 07
Nya Pressens tryckeri	— 83
Frenckell & Sons tryckeri	— 55
Summa	50: 25
	Fr. S.

Sekalia. — Svibel.

Det är riktigt sant! I måndag den 1:sta april skall många stora förändringar införas å Weilin & Göös tryckeri härstädes, bland hvilka jag vill nämna följande, som är otroligt:

Arbetstiden skall förkortas till 9 ¹/₂ timme, liksom på andra tryckerier;

»Väktaren» skall afskedas och ingen behöfver här-efter vända hem med lång näsa för att han kommit 2 minuter för sent till arbetet;

»Matklockan» skall nedtagas på befallning från »lägre» ort, emedan den i tid och otid stört det allmänna lugnet i neiden; samt

De utlärde sätterne skola få lika mycket och lika godt arbete som eleverne samt betalas enligt tariffen.

Kort sagdt: Weilin & Göös tryckeri skall i måndag upphöjas till samma rang som öfriga hufvudstads-tryckerier. A—

Pieni historia eräästä maaseutukaupun-

gista. Kuvaukseksi oloista meillä (en sentään tahdo sanoa missä, kyllä asianomaiset tietävät ketä tarkoitan) kerron »Gutenbergille» käynnistäni eräässä Hämeen läänin kaupungin kirjapainossa. — Menin illalla tuttavaani tervehtimään painoon. Siellä pakinoidessamme kuulin omituista naputusta painimen takaisesta nurkasta. Kysyttyäni syytä siihen vastattiin: »Se on faktorin kukko. Sen häkki tuodaan joka iltapäivä painuhuoneeseen, se kun kuuluu öisin olevan kanakarjalleen pahantapainen. Sanotaan sen olevan kallista ulkomaista rotua, niin että senkin tähden täytyy hyvin suojata sitä kylmiltä öiltä». Niin; niin se tekee kellä valta on. — ajattelin. »Mutta sanopas mitä muuta karjaa täällä on, nuo jotka tuolla juoksentelevat?» — »Rotiahane ne on; niitä täällä on niin että joka paikka vilisee. Niistä faktori maksaa 10 penniä hännältä. Meidän oppilaamme ovatkin oikein tottuneita metsästäjiä, noin 4—6 rottaa ne joka yö pyydystävät. Hyvä lisätulo se onkin kovin pieniin palkkoihin.»

Jukka.

Maamme kirjall. taitajille.

Koska Helsingin Kirjapainajain Yhdistys lähimmässä tulevaisuudessa ryhtyy suomalaisen ammatti-oppikirjan julkaisemiseen kirjapainotaidossa, niin pyytää allekirjoittanut vieläkin liittää arv. kirjall. taitajien huomion »Gutenbergin» muassa julkaisuun Kirjapaino ammattisanasto-ehdotukseen ja toivoo että mukavampia nimityksiä siinä julkaistujen sijaan ilmoitetaan ja väitellään täydennetään.

Niitä arv. henkilöitä, jotka edellimainitun sanaston parantamiseksi havaitsevat voitavansa jotakin vaikuttaa, toivon kirjeellisesti kääntymään tässä tärkeässä asiassa allekirjoittaneen puoleen, mitä pikemmin sen parempi. Helsinki, 25 p:nä Maalisk. 1895.

H. J. Forsström.

Osoite: Helsinki, P. Robertinkatu 13.